

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 115/2006
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση της 8^{ης} Μαρτίου 2006

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Κων/νος Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κράτους

Μέλη: Ηλ. Παπαδόπουλος, Θεόδ. Ρεντζεπέρης, Δημ. Αναστασόπουλος, Φωτ. Τάτσης, Νίκηφ. Κανιούρας, Χρ. Παπαδόπουλος, Γ. Λάζος, Νικ. Μουδάτσος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Νικόλαος Μουδάτσος, Νομικός Σύμβουλος.

Αριθμός

Ερωτήματος:

Υπ' αριθ' πρωτ. Δ10/Δ/Φ.17.20/οικ2377/485/7-2-2006 της Δ/σης Λατομείων Μαρμάρων και Αδρανών Υλικών της Γενικής Δ/σης Φυσικού Πλούτου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Περίληψη

ερωτήματος:

Ερωτάται, αν η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 6 του Ν.1428/84, που απαγορεύει την υπομίσθωση και κάθε άλλη μορφή μεταβίβασης των μισθωτικών δικαιωμάτων και επιτρέπει μετά από έγκριση της διοίκησης την εισφορά των μισθωτικών δικαιωμάτων σε εταιρεία, έχει εφαρμογή και σε εκμίσθωση ιδιωτικού λατομείου αδρανών υλικών.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Α' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής:

1. Στον Ν.1428/1984-Α- ορίζονται τα' ακόλουθα:

Άρθρο 1. «Ορισμοί. 1. Αδρανή υλικά, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, είναι τα υλικά διαφόρων διαστάσεων που προέρχονται από την απόληψη φυσικών αποθέσεων θραυσμάτων εξόρυξη κατάλληλων πετρωμάτων τους και που χρησιμοποιούνται όπως έχουν ή μετά από θραύση ή λειοτριβήση ή ταξινόμηση για την παρασκευή σκυροδεμάτων ή κονιαμάτων ή με μορφή σκύρων ή μεγαλύτερων κομματιών, στην οδοποιία ή λοιπά τεχνικά έργα ή οικοδομές, καθώς και τα ασβεστολιθικά πετρώματα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ασβέστη ή υδραυλικών κονιών ή συλλιπασμάτων μεταλλουργίας." Στην έννοια των αδρανών υλικών περιλαμβάνονται και οι δομικοί λίθοι, λαξευτοί ή όχι".

2. Λατομικός χώρος είναι η ενιαία έκταση γης στην οποία έχει δικαίωμα εντοπισμού κοιτάσματος ή εκμετάλλευσης λατομικών ορυκτών ένας μόνο εκμεταλλευτής.

3. Λατομείο είναι η έκταση γης μέσα στο λατομικό χώρο όπου αναπτύσσονται λατομικές εργασίες.

4. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται μίσθωση λατομείου, νοείται μίσθωση λατομικού χώρου».

Άρθρο 2. «Δικαίωμα εκμετάλλευσης. 1. Το δικαίωμα εκμετάλλευσης των αδρανών υλικών ανήκει στον ιδιοκτήτη της εδαφικής έκτασης μέσα στην οποία υπάρχουν αυτά ή σε εκείνον στον οποίο ο ιδιοκτήτης παραχώρησε το δικαίωμά του αυτό. 2.... 3. Η παραχώρηση του πιο πάνω δικαιώματος από τον ιδιοκτήτη αποδεικνύεται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο...».

Άρθρο 5. «Εκμίσθωση δημόσιων λατομείων. 1. Η εκμίσθωση των λατομείων αδρανών υλικών, που ανήκουν στην κυριότητα του Δημοσίου, γίνεται από το νομάρχη αποκλειστικά με πλειοδοτική δημοπρασία με ενσφράγιστες προσφορές... 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η εκμίσθωση με απευθείας σύμβαση δημόσιων λατομείων αδρανών υλικών, όταν τούτο είναι αναγκαίο για την εκτέλεση ανατιθέμενου εθνικού ή διανομαρχιακού δημοσίου

έργου, στον ανάδοχο του έργου... «3. Για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες των λατομείων της παραγράφου 1 απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής, ποσού ίσου με το προκύπτον βάσει του καθοριζομένου από τη διακήρυξη ποσοστού επί του προσφερόμενου ετήσιου μισθώματος, που επιστρέφεται μετά την υπογραφή της συμβάσεως. Σε κάθε περίπτωση μισθώσεως, κατατίθενται στον αρμόδιο νομάρχη εγγυητικές επιστολές εκπληρώσεως των όρων της συμβάσεως, που καταπίπτουν προς όφελος του Δημοσίου σε περίπτωση μη συμμορφώσεως.»

Άρθρο 6. «Παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης με σύμβαση μίσθωσης. 1. Οι συμβάσεις μισθώσεως του προηγούμενου άρθρου καταρτίζονται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο και για διάρκεια είκοσι (20) ετών. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 5 η χρονική διάρκεια της μισθώσεως συνομολογείται ίση με τη χρονική διάρκεια εκτελέσεως του συγκεκριμένου έργου. 2. Η διάρκεια των είκοσι (20) ετών μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο (2) πενταετίες. Η παράταση χορηγείται με απόφαση του νομάρχη, ύστερα από γνωμοδότηση του νομαρχιακού συμβουλίου, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ίδια απόφαση. 3. Η υπομίσθωση και κάθε άλλη μορφή μεταβίβασης των μισθωτικών δικαιωμάτων απαγορεύεται. Επιτρέπεται μόνο, ύστερα από έγκριση του νομάρχη, η εισφορά του συνόλου των μισθωτικών δικαιωμάτων σε εταιρία». 4. Ο υποψήφιος μισθωτής υποχρεούται να υποβάλει στο νομάρχη, για έγκριση, χρονοδιάγραμμα εργασιών για την ενεργοποίηση του λατομικού χώρου, πριν από την υπογραφή της σύμβασης της σύμβασης μίσθωσης και μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην διακήρυξη. Σε περίπτωση παρέκκλισης από το χρονοδιάγραμμα εργασιών, ο νομάρχης μπορεί να προβεί σε άμεση καταγγελία της σύμβασης μίσθωσης και να παραχωρήσει το χώρο του λατομείου στον αμέσως επόμενο πλειοδότη με τους ίδιους όρους.

Άρθρο 9: «Άδεια εκμετάλλευσης. 1. Η εκμετάλλευση των δημοτικών, κοινοτικών και ιδιωτικών λατομείων, καθώς και των λατομείων των ν.π.δ.δ., επιτρέπεται μόνο κατόπιν άδειας εκμεταλλεύσεως, που χορηγεί ο νομάρχης. Για τα δημόσια λατομεία η σύμβαση μισθώσεως επέχει θέση άδειας εκμεταλλεύσεως. 2. Η διάρκεια της άδειας εκμεταλλεύσεως των δημοτικών, κοινοτικών και ιδιωτικών λατομείων ορίζεται σε είκοσι (20) έτη και μπορεί να παραταθεί όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 6. Για τη χορήγηση

της άδειας εκμετάλλευσης υποβάλλεται αίτηση που συνοδεύεται με τεχνική μελέτη και δικαιολογητικά που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ενεργείας και Φυσικών Πόρων...».

Άρθρο 10: «Απαγόρευση εκμίσθωσης ή χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης. 1. Απαγορεύεται η εκμίσθωση δημόσιων λατομείων ή η χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως δημοτικών, κοινοτικών ή ιδιωτικών λατομείων, καθώς και λατομείων ν.π.δ.δ., αν από την εκμετάλλευση αυτών δημιουργούνται, βάσει και της καθοριζόμενης από την παράγραφο 3 του παρόντος διαδικασία: α) κίνδυνοι για την ασφάλεια της ζωής... 4. Ο νομάρχης συνάπτει τη σύμβαση μίσθωσης ή χορηγεί την άδεια εκμετάλλευσης, αφού προηγουμένως εξακριβώσει ότι δεν συντρέχουν οι απαγορευτικοί λόγοι που προβλέπονται από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού. 5. Ο νομάρχης, αν αρνείται την εκμίσθωση ή τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης ή την παράταση της ισχύος της, εκδίδει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση, που επιδίδεται στον ενδιαφερόμενο με δικαστικό επιμελητή ή από την Αστυνομική Αρχή με απόδειξη».

Άρθρο 11: «Ανάκληση άδειας εκμετάλλευσης-Μονομερής λύση σύμβασης. 1. Ο νομάρχης μπορεί να ανακαλέσει την άδεια εκμεταλλεύσεως ή να καταγγείλει τη σύμβαση μισθώσεως στις ακόλουθες περιπτώσεις: ...γ) Ύστερα από πλήρως αιτιολογημένη πρόταση της αρμόδιας, ανάλογα με την περίπτωση, αρχής ή υπηρεσίας λόγω παραβάσεως από τον εκμεταλλευτή των όρων της άδειας εκμεταλλεύσεως ή της συμβάσεως μισθώσεως ή της εγκρίσεως περιβαλλοντολογικών όρων».

Άρθρο 36. «Καταργούμενες διατάξεις. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται:α) Ο Ν. 386/1976 (ΦΕΚ 188 Α'), πλην της παραγράφου 2 του άρθρου 7 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 14 αυτού. β) Το Π.Δ. 595/1978 (ΦΕΚ 126 Α ') και γ) Η παράγραφος 3 του άρθρου 2 οι παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 17, οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 22 και τα άρθρα 45 και 50 του Ν. 669/1977 (ΦΕΚ 241 Α '), καθώς και, μόνο ως προς τις διατάξεις τους που αναφέρονται στα αδρανή υλικά, τα άρθρα 11, 35 και 44, η παράγραφος 1 του άρθρου 23, η παράγραφος 1 του άρθρου 18, οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 38 και η παράγραφος 3 του άρθρου 39, που αναφέρονται στα λατομεία αδρανών υλικών του ίδιου νόμου και δ) το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 669/1977».

2. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτουν τα εξής:

Τα λατομεία αδρανών υλικών διακρίνονται, αναλόγως του κυρίου της εδαφικής εκτάσεως εντός της οποίας ευρίσκονται, σε δημόσια, δημοτικά ή κοινοτικά σε ιδιωτικά καθώς και σε λατομεία των ν.π.δ.δ.. Για την εκμετάλλευση τους απαιτείται η έκδοση άδειας εκμετάλλευσης για όλα τα λατομεία πλην των δημοσίων για τα οποία η σύμβαση μισθώσεως επέχει θέση άδειας εκμεταλλεύσεως. Ειδικώς ως προς τα δημόσια λατομεία ο νομοθέτης στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5 ν. 1428/84 προβλέπει ως κανόνα την εκμίσθωσή τους αποκλειστικά με δημοπρασία πλειοδοτική και κατ' εξαίρεση με απ'ευθείας εκμίσθωση σε ανάδοχο εθνικού ή διανομαρχιακού έργου. Στη παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου προβλέπει τη κατάθεση εγγυητικής επιστολής για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες λατομείων της παραγράφου 1,, καθώς και την εκ μέρους των μισθωτών του Δημοσίου κατάθεση στον αρμόδιο νομάρχη εγγυητικών επιστολών εκπληρώσεως των όρων της συμβάσεως. Περαιτέρω στο άρθρο 6 του ν. 1428/84 και με το τίτλο «Παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης με σύμβαση μίσθωσης» ρυθμίζονται στις παραγράφους 1 και 2, η κατάρτιση των συμβάσεων μισθώσεως των δημοσίων λατομείων μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο, η χρονική διάρκειά τους σε είκοσι έτη με δυνατότητα παράτασης με απόφαση του νομάρχη μέχρι δύο πενταετίες. Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η απαγόρευση μεταβίβασης των μισθωτικών δικαιωμάτων με υπομίσθωση και κάθε άλλη μορφή μεταβίβασης και επιτρέπεται η εισφορά του συνόλου των μισθωτικών δικαιωμάτων σε εταιρία ύστερα από έγκριση του νομάρχη. Τέλος η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου προβλέπει την υποχρέωση του υποψηφίου μισθωτή δημοσίου λατομείου να υποβάλει στο νομάρχη πριν την υπογραφή της σύμβασης μίσθωσης για έγκριση το χρονοδιάγραμμα εργασιών για την ενεργοποίηση του λατομικού χώρου κατά τα οριζόμενα στη διακήρυξη, καθώς και τη δυνατότητα του νομάρχη να προβεί σε άμεση καταγγελία της σύμβασης μίσθωσης και να παραχωρήσει το χώρο του λατομείου στον αμέσως επόμενο πλειοδότη με τους ίδιους όρους σε περίπτωση παρέκκλισης από το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εργασιών.

Από το όλο περιεχόμενο του άρθρου 6 του Ν.1428/84 συνάγεται, ότι η διάταξη ρυθμίζει αποκλειστικά τη παραχώρηση του δικαιώματος

εκμετάλλευσης των δημοσίων λατομείων αδρανών υλικών με τη σύμβαση μίσθωσης και δεν έχει εφαρμογή επί των λοιπών περιπτώσεων εκμετάλλευσης των δημοτικών, κοινοτικών και ιδιωτικών λατομείων καθώς και των λατομείων των ν.π.δ.δ. για τα οποία, ως προαναφέρθηκε απαιτείται η έκδοση άδειας εκμετάλλευσης για τη χορήγηση της οποίας είναι αναγκαία η υποβολή των δικαιολογητικών, που μνημονεύονται στο άρθρο 1 της Υ.Α Δ10/1993 (ΦΕΚ 221 Β'), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 2 του αρθρ. 9 Ν.1428/84 μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται, εφόσον πρόκειται για ιδιόκτητη έκταση που εκμισθώθηκε και συμβολαιογραφική πράξη μισθώσεως με προσαρτημένο το τοπογραφικό διάγραμμα, που μνημονεύεται στο άρθρο 1 παρ. 1 β της εν λόγω Υ.Α..

Κατά συνέπεια η μη ύπαρξη σχετικού όρου στη συμβολαιογραφική πράξη μισθώσεως ιδιωτικού λατομείου, ότι «υπομίσθωση και κάθε άλλη μορφή μεταβίβασης των μισθωτικών δικαιωμάτων απαγορεύεται επιτρεπομένης κατ' εξαίρεση ύστερα από έγκριση της εισφοράς του συνόλου των μισθωτικών δικαιωμάτων σε εταιρεία» δεν μπορεί, να αποτελέσει νόμιμη αιτία αρνήσεως εκ μέρους του νομάρχη να χορηγήσει άδεια εκμεταλλεύσεως ιδιωτικού λατομείου (άρθρο 10 παρ. 5 Ν.1428/84).

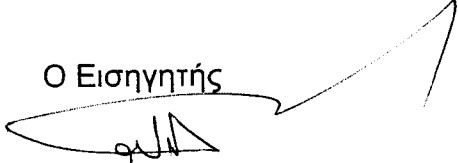
Οι ρυθμίσεις για τα λατομεία αδρανών υλικών είναι υπό το νέο νομικό καθεστώς συγκεκριμένες σε σχέση με το προϊσχύσαν δίκαιο, στο οποίο καταρχήν ήσαν ενιαίες ως προς τα λατομικά ορυκτά.

Ως εκ τούτου δεν έχει νόμιμη επιρροή το γεγονός ότι η παραπάνω υποχρέωση υπήρχε και για τα ιδιωτικά λατομεία αδρανών υλικών από της 1-9-1977, που άρχισε η ισχύς του Ν.669/1977. Στο άρθρο 1 παρ. 2 περίπτ. γ οριζόταν: «1...2 τα λατομικά ορυκτά διακρίνονται, δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νόμου εις τας κάτωθι κατηγορίας : α)... β)... και γ) Αδρανή υλικά. Επί των τελευταίων ισχύουν αι διατάξεις του Ν.386/1976... ως αύται συμπληρούνται υπό των διατάξεων του παρόντος νόμου...». Παράλληλα στο άρθρο 18 παρ. 1, του ίδιου νόμου ρυθμιζόταν η παραχώρηση του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως λατομικών ορυκτών (αδρανών υλικών) με μίσθωση και στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, οριζόταν: «Από της ισχύος του παρόντος Νόμου απαγορεύεται πάσα υπομίσθωσις του δικαιώματος, περί ου η προηγούμενη παράγραφος...» (βλ. και την υπ' αριθμ. 135/1978 Γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του ΝΣΚ). Ηδη κατά ρητή αναφορά του

άρθρου 36 περίπτωση γ του Ν.1428/84 από της ενάρξεως του Ν.1428/84 (11-4-1984), καταργήθηκε ως προς τις διατάξεις που αναφέρονται στα αδρανή υλικά η παράγραφος 1 του άρθρου 18 του Ν.669/1977 η δε ρύθμιση της παρ. 2 αυτού επαναλήφθηκε στο άρθρο 6 παρ. 3 για τα δημόσια λατομεία αδρανών υλικών.

3. Κατά συνέπεια στο τεθέν ερώτημα κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος αρμόζει η αρνητική απάντηση.

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Μουδάτσος

Νομικός Σύμβουλος

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 13-2-2006

Ο Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Βολτής

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

